

فصلنامه روانشناسی زن

پاییز ۱۳۹۹، دوره ۱، شماره ۳، صفحه‌های ۳۱-۴۰

پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی زنان متاهل: نقش واسطه‌ای راهبردهای مقابله‌ای

فائزه صدیقی^۱، فریده دوکانه‌ای فرد^{۲*} و سیمین دخت رضاخانی^۳

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۲/۰۷

اصلاح مقاله: ۱۳۹۹/۰۶/۰۱

پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۰۶/۱۰

چکیده

هدف پژوهش حاضر، پیش‌بینی رضایت زناشویی دانشجویان زن متاهل دانشگاه شهید بهشتی تهران بر اساس مولفه‌های ویژگی‌های شخصیتی با نقش واسطه‌ای راهبردهای مقابله‌ای بود. روش پژوهش حاضر همبستگی از نوع اکتشافی - متوالی و هدایت شده است. جامعه آماری پژوهش عبارت است از کلیه دانشجویان زن متاهل مقاطع کارشناسی و کارشناسی‌ارشد دانشگاه شهید بهشتی تهران که در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ مشغول به تحصیل بودند و تعداد نمونه ۳۵۰ نفر در نظر گرفته شد. روش نمونه‌گیری غیر تصادفی در دسترس و داوطلبانه است. برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش، از چهار پرسشنامه تحت عنوان رضایت زناشویی انریچ، پرسشنامه شخصیتی نئو و پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای رضاخانی استفاده گردید. با استفاده از آمار استنباطی که شامل استفاده از روش همبستگی، تحلیل مسیر جهت ارائه الگو، استفاده از رگرسیون چندگانه جهت بررسی رابطه بین متغیرها و ابعاد مرتبط با هر متغیر، داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و نتایج نشان داد بین مولفه‌های ویژگی‌های شخصیتی رابطه بین روان‌رنجوری با رضایت زناشویی زنان متاهل منفی و معنادار است و رابطه بین وظیفه‌شناسی، گشودگی، توافق و برون‌گرایی با رضایت زناشویی زنان متاهل مثبت و معنادار است. همچنین نتایج نشان داد که روان‌رنجوری سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متاهل دارد ($p < 0/001$). در ادامه نتایج نشان داد ویژگی‌های شخصیتی با نقش واسطه‌ای راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی دانشجویان زن متاهل دانشگاه شهید بهشتی اثر مثبت و معناداری داشته است.

کلیدواژه‌ها: رضایت زناشویی، ویژگی‌های شخصیتی، راهبردهای مقابله‌ای

۱. دکتری، گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

۲. نویسنده مسئول: دانشیار، گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

۳. استادیار، گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

مقدمه

خانواده، به عنوان یکی از نهادهای مهم در هر جامعه ای به خصوص در جامعه ایران، محسوب می‌شود؛ در صورتی که خانواده از عملکرد مناسبی برخوردار باشد، اعضای خانواده نیز از سلامت و بهزیستی مطلوبی برخوردار خواهند بود (روستیت، چایکس و چاوین^۱، ۲۰۱۷) و در صورت وجود رضایت مندی اعضای خانواده از عملکرد خانواده و از یکدیگر، سلامت روان شناختی اعضای خانواده نیز تضمین خواهد شد (طلایی زاده و بختیارپور، ۱۳۹۵). بر اساس یافته‌های مطالعات مختلف، می‌توان گفت که بسیاری از مولفه‌های تهدید کننده سلامت روان و بهزیستی هیجانی، همچون افسردگی و اضطراب با عدم کارکرد سالم رضایتمندی زناشویی را می‌توان نتیجه خرسندی عمومی از زندگی مشترک، رضایت از روابط جنسی و رضایت‌مندی عاطفی و هیجانی دانست (عباسی، ۱۳۸۹)؛ عوامل موثر گوناگونی در رضایت زناشویی نقش دارند که می‌توان به ویژگی‌های شخصیتی و راهبردهای مقابله‌ای اشاره کرد.

شخصیت فراگیرترین مفهوم روانشناختی است که تمامی کارکردهای انسان را تحت سیطره خود قرار می‌دهد. پیازه معتقد است شخصیت مجموعه‌ای از توانایی‌های سازشی انسان را شامل می‌شود (کاپلان و سادوک، ۲۰۱۲، ترجمه پورافکاری، ۱۳۹۱)؛ شخصیت^۲ و صفات شخصیتی^۳ از جمله عوامل مهم که بر کیفیت روابط زوجین تاثیرگذار بوده‌اند، شناخته شده‌اند (شیوتا و لونسون^۴، ۲۰۰۷؛ دونلان، کانگر و بریانت^۵، ۲۰۱۴؛ شاکریان، فاطمی و فرهادیان، ۱۳۹۰؛ صادقی، ۱۳۹۴)؛ راهبردهای مقابله‌ای در پیش‌بینی رضایت زناشویی با دیگر مؤلفه‌ها نقش میانجی را ایفا می‌کند. راهبردهای مقابله‌ای شامل تلاش‌های فکری، هیجانی و رفتاری فرد است که هنگام روبرو شدن با فشارهای روانی به منظور غلبه کردن، تحمل کردن و یا به حداقل رساندن عوارض استرس به کار گرفته می‌شود. لازاروس

معتقد است که در هر موقعیت فشارزا، راه‌های متعددی برای مقابله با استرس وجود دارد. مؤثر شده و نه تنها مشکلات قبلی حل نمی‌شود، بلکه مشکلات و مسائل جدیدی را نیز پیش می‌آورد (اتکینسون، اتکینسون و هیلگارد، ۲۰۱۲، ترجمه براهنی، بیرشک، زمانی و بیک، ۱۳۸۰).

در پژوهشی تحت عنوان رابطه ویژگی‌های شخصیت با رضایت زناشویی و مولفه‌های آن در زوج‌ها که توسط خادمی، ولی‌پور و مرادزاده (۱۳۹۷) انجام شد، نتایج نشان داد روان‌رنجورخویی به شکل منفی بر روابط زوجین و رضایت زناشویی تاثیرگذار است. در مقابل برون‌گرایی رابطه مثبتی با رضایت زناشویی زوجین و گشودگی به تجربه به دنبال داشت. از آنجا که ویژگی‌های شخصیتی با رضایت زناشویی رابطه دارد می‌توان با شناسایی ویژگی‌های شخصیتی زوجین، رضایت زناشویی آنها را پیش‌بینی و افزایش داد. صادقی، موسوی، موتابی و دهقانی (۱۳۹۴) در پژوهش خود تحت عنوان رابطه تشابه ویژگی‌های شخصیتی زوجین و رضایت زناشویی به این نتایج رسیدند که شباهت زوجین در ویژگی‌های برون‌گرایی، پیش‌بینی‌کننده افزایش رضایت زناشویی در زنان بود. زوجینی که هر دو در این ویژگی نمرات پایین داشتند، به طور معنادار رضایت کمتری از زندگی زناشویی گزارش کردند. زوجینی که هر دو در ویژگی‌های همسازی و وظیفه‌شناسی نیز نمرات بالایی داشتند، در مقایسه با زوجینی که هر دو در این ویژگی‌ها نمرات پایین کسب کرده بودند، به طور معنادار رضایت بیشتری از زندگی زناشویی داشتند. بر اساس یافته‌های این پژوهش تشابه ویژگی‌های شخصیتی به تنهایی باعث افزایش رضایت زناشویی نمی‌شود. در پژوهشی که توسط محمدی، خوش‌کنش و محمدی‌زاده (۱۳۹۲) تحت عنوان بررسی رابطه میان راهبردهای مقابله‌ای همسران با استرس، رضایت‌مندی زناشویی و فرسودگی شغلی در معلمان انجام شد، نتایج نشان داد که بین خرده‌مقیاس‌های راهبردهای مقابله‌ای همسران و

^۴ Shiota MN and Levenson RW

^۵ Donnellan, Conger & Bryant

^۱ Roustit, Chaix, & Chauvin

^۲ personality

^۳ trait

برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، همسازی و وظیفه‌شناسی است را می‌سنجد و ۳ سؤال پایانی اعتبار اجرایی آزمون را تعیین می‌کند (کاستا و مک کری، ۱۹۹۲). این پرسشنامه فرم کوتاهی نیز دارد که یک پرسشنامه ۶۰ سوالی است و برای ارزیابی ۵ عامل اصلی شخصیت به کار می‌رود. نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی‌تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). حق‌شناس (۱۳۸۷) نشان داده است که مقیاس‌های تست نئو از دارای پایایی درونی قابل قبولی در ایران برخوردار است. میرتقی گروسی (۱۳۷۷) به بررسی هنجاریابی تست نئو در ایران پرداخته و این تست را برای اولین بار در ایران هنجار کرده است.

۳. پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای: این پرسشنامه دارای ۴۹ گویه چهارگزینه‌ای است که در سال ۱۳۸۸ توسط رضاخانی در مورد دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی رودهن تدوین و هنجاریابی شد. راهبردهای کنار آمدن دارای سه خرده‌مقیاس مساله‌مدار، هیجان‌مدار و اجتناب‌مدار است و روش نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت گزینه‌های تقریباً هیچ وقت، گاهی اوقات، بیشتر اوقات و تقریباً همیشه با نمره‌های ۱ تا ۴ است. ضریب آلفای کرونباخ در مورد راهبرد مساله‌مدار ۰/۶۷، هیجان‌مدار ۰/۷۹ و اجتناب‌مدار ۰/۵۹ و آلفای کرونباخ کل (۴۹ سوال) ۰/۸۰ گزارش شده است.

روش اجرای پژوهش. ابتدا با بیان هدف این پژوهش مجوزهای لازم از دانشگاه شهید بهشتی اخذ گردید. پس از برقراری ارتباط و کاهش حساسیت آزمودنی‌ها راجع به پرسشنامه و دلایل انتخاب آن‌ها در نمونه توضیحات لازم از سوی محقق راجع به نحوه تکمیل پرسشنامه ارائه گردید و آزمودنی‌ها پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند. به آزمودنی‌ها اطمینان خاطر داده شد که پاسخ‌های آنان محرمانه باقی خواهد ماند. لذا از آن‌ها خواسته شد صادقانه پرسشنامه را تکمیل نمایند. از آزمودنی‌ها خواسته شد اگر در تکمیل پرسشنامه با ابهامی مواجه شدند از پژوهشگر بخواهند توضیح بیشتری بدهد. برای جمع‌آوری اطلاعات در پژوهش حاضر از ابزار یاد شده استفاده گردید. در نهایت داده‌های جمع‌آوری شده را با

خرده‌مقیاس‌های فرسودگی شغلی رابطه وجود دارد، همچنین بین خرده‌مقیاس‌های راهبردهای مقابله‌ای همسران و رضایت‌مندی زناشویی زوجین شاغل رابطه وجود دارد.

روش پژوهش

جامعه آماری و نمونه‌های پژوهش

از آنجا که نتایج پژوهش می‌تواند به بهبود شرایط موجود و انتخاب تصمیمات کاربردی کمک کند، این پژوهش از نوع تحقیقات کاربردی و به دلیل سعی در تبیین روابط موجود بین متغیرهای مورد بررسی، پژوهش همبستگی از نوع اکتشافی - متوالی و هدایت شده است. جامعه آماری پژوهش عبارت است از کلیه دانشجویان زن متأهل مقاطع کارشناسی و کارشناسی‌ارشد دانشگاه شهید بهشتی تهران که در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ مشغول به تحصیل بودند، که تعداد کل آنها ۳۵۰ نفر گزارش گردید. در این پژوهش با استفاده از شیوه نمونه‌گیری غیرتصادفی در دسترس و داوطلبانه، افراد و آزمودنی‌هایی که به راحتی در دسترس محقق بودند را شامل می‌شد.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ: نسخه اصلی آزمون ۱۱۵ سؤال دارد که با توجه به طولانی بودن آن فرم‌های متعددی از آن ساخته شده است. اولین بار اولسون فرم ۱۱۵ سؤالی آن را معرفی نمود و سپس فرم ۴۷ سؤالی آن ساخته شد. موضوعات شخصیتی، ارتباط زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت اوقات فراغت، روابط جنسی، ازدواج و فرزندان، اقوام و دوستان و جهت‌گیری مذهبی از دامنه‌های این مقیاس می‌باشد. اولسون (۱۹۸۶) و فوورس (۱۹۹۶) اعتبار فرم اخیر را با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش کردند (دانش و حیدریان، ۱۳۸۵). در ایران اولین بار سلیمانیان و نوابی‌نژاد همبستگی درونی آزمون را برای فرم بلند ۰/۹۳ و برای فرم کوتاه ۰/۹۵ محاسبه کردند.

۲. پرسشنامه شخصیتی نئو: این پرسشنامه توسط مک کری و کاستا ارائه شد. این آزمون یک آزمون ۲۴۰ سؤالی است که پنج عامل اصلی شخصیت را که شامل نوروزگرایی،

لحاظ تحصیلات، بیشترین فراوانی برای شرکت‌کنندگان با مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد است.

سوال اول: آیا براساس ویژگی‌های شخصیتی می‌توان رضایت زناشویی دانشجویان زن را پیش‌بینی کرد؟ در جدول زیر یافته‌های داده‌های توصیفی متغیرهای پژوهش گزارش شده است.

استفاده از نرم افزار spss مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته‌ها

در رابطه با ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، از لحاظ سن، بیشترین فراوانی برای شرکت‌کنندگان با سن ۲۱ تا ۲۵ سال است. از

جدول ۱. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	ضریب تحمل	تورم واریانس	دوربین واتسون
روان‌رنجوری	۳۲/۵۲	۱۰/۳۶	-۰/۴۱	-۰/۶۶	۰/۴۲	۱/۳۳	
برونگرایی	۳۷/۲۹	۱۰/۷۵	-۱/۱۳	۰/۳۲	۰/۲۰	۱/۴۷	
گشودگی	۳۴/۸۵	۹/۷۷	-۰/۸۱	-۰/۱۸	۰/۳۳	۱/۹۹	۱/۹۲
توافق	۳۵/۵۶	۱۰/۹۰	-۰/۸۱	-۰/۳۵	۰/۲۹	۱/۳۷	
وظیفه‌شناسی	۳۸/۴۲	۱۰/۴۱	-۱/۸۰	۱/۷۲	۰/۲۵	۱/۸۸	
راهبرد هیجان‌مدار	۲۷/۴۵	۶/۰۵	۰/۳۵	-۰/۶۵	-	-	-
راهبرد مساله‌مدار	۵۶/۷۴	۱۰/۷۰	-۱/۴۳	۱/۶۶	-	-	-
رضایت زناشویی	۱۴۴/۶۷	۳۷/۶۲	-۰/۲۵	-۱/۱۰	-	-	-

می‌شود و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد. مقادیر ضریب تحمل و تورم واریانس نیز نشان داد از نبود همپوشی بین متغیرهای پیش‌بینی دارد.

جدول ۱ نشان می‌دهد که چولگی و کشیدگی بین ± ۲ قرار دارند؛ بنابراین توزیع داده‌های متغیرهای پژوهش طبیعی است. مقدار دوربین واتسون در فاصله مجاز ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد؛ بنابراین مفروضه عدم وجود همبستگی بین خطاها تأیید

جدول ۲. ماتریس همبستگی ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی با میانجیگری راهبردهای مقابله‌ای در زنان متأهل

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱. روان‌رنجوری	۱							
۲. برونگرایی	۰/۶۶**	۱						
۳. گشودگی	۰/۶۶**	۰/۷۷**	۱					
۴. توافق	۰/۷۱**	۰/۸۰**	۰/۶۹**	۱				
۵. وظیفه‌شناسی	۰/۶۶**	۰/۸۳**	۰/۷۵**	۰/۷۴**	۱			
۶. راهبرد هیجان‌مدار	۰/۵۰**	۰/۴۳**	-۰/۳۹**	-۰/۴۷**	-۰/۵۲**	۱		
۷. راهبرد مسئله‌مدار	-۰/۴۸**	۰/۴۰**	۰/۵۲**	۰/۴۳**	۰/۴۹**	-۰/۴۸**	۱	
۸. رضایت زناشویی	-۰/۶۸**	-۰/۵۶**	۰/۶۱**	۰/۵۹**	۰/۴۹**	-۰/۴۷**	۰/۵۷**	۱

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که بین روان‌رنجوری با رضایت زناشویی و برونگرایی همبستگی منفی و بین گشودگی، توافق و وظیفه‌شناسی همبستگی مثبت معناداری برقرار است؛ همچنین بین راهبرد هیجان مدار با رضایت زناشویی همبستگی منفی و با راهبرد مسئله مدار همبستگی مثبتی وجود دارد.

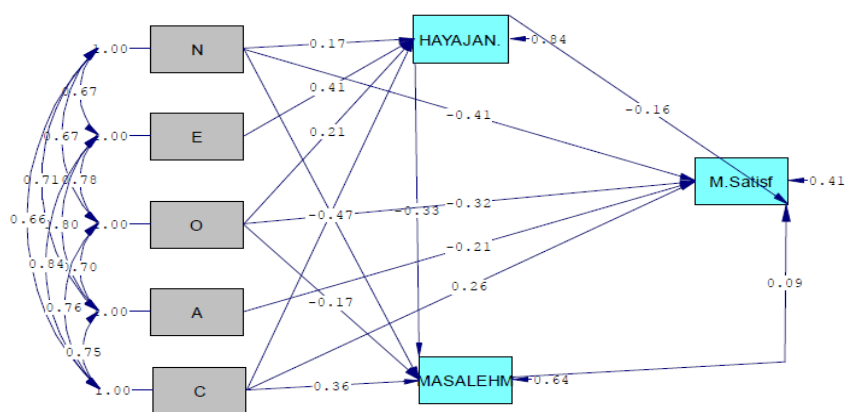
جدول ۳. ضرایب رگرسیون متغیرهای وارد شده در پیش‌بینی رضایت زناشویی زنان متأهل

مدل	متغیر	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	ارزش t	سطح معنی داری
		B	انحراف استاندارد	Beta	
۴	ثابت	۲۳۵.۵۸۰	۵.۰۶۳	۴۶.۵۳۴	.۰۰۰
	روان‌رنجوری	-۱.۷۶۱	.۱۸۴	-۹.۵۵۱	.۰۰۰
	برونگرایی	.۵۶۰	.۲۵۴	۲.۲۰۰	.۰۲۸
	گشودگی	۱.۳۶۵	.۲۲۲	۶.۱۵۶	.۰۰۰
	توافق	.۶۳۵	.۲۱۱	۳.۰۱۴	.۰۰۳
	وظیفه‌شناسی	۱.۴۹۳	.۲۳۷	۶.۳۰۰	.۰۰۰

متغیر وابسته: رضایت زناشویی زنان متأهل

دیگر بُعد روان رنجوری پیش‌بینی‌کننده قوی‌تری در پیش‌بینی رضایت زناشویی زنان متأهل افراد نمونه می‌باشد. سوال دوم: آیا شناخت راهبردهای مقابله‌ای زنان متأهل می‌تواند رابطه بین رضایت زناشویی را براساس مولفه ویژگی‌های شخصیتی میانجی‌گری کند؟

در جدول فوق مقادیر t و سطح معناداری متغیرها که همگی کمتر از ۰/۵ هستند، نشان می‌دهند که همه ضرایب از لحاظ آماری معنادار هستند. بر اساس نتایج ضرایب بتا، بزرگترین ضریب برابر با $\beta = -0/485$ است که مربوط به روان‌رنجوری می‌باشد. این نتیجه نشان می‌دهد که روان‌رنجوری سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متأهل دارد. به عبارتی

Chi-Square=1.98, df=4, P-value=0.74028, RMSEA=0.000

شکل ۱. مدل معادله ساختاری اثر ویژگی‌های شخصیتی بر رضایت زناشویی

دارد. نتایج حاکی از آن است که تمامی شاخص‌ها در حد بسیار مطلوب گزارش شده‌اند و مدل با داده‌ها برازش خوبی دارد و بیانگر این است که رابطه خطی بین متغیرها وجود دارد. متغیرهای پیش‌بین ۳۵ درصد واریانس متغیرهای وابسته را تبیین نموده‌اند.

با توجه به نتایج شکل یک، علاوه بر بررسی و ارایه اثرات مستقیم متغیرهای برونزا (ویژگی‌های شخصیتی) متغیرهای راهبردهای مقابله‌ای هیجان‌مدار و مساله‌مدار نیز در ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی (روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی و وظیفه‌شناسی) با رضایت زناشویی نقش میانجی معناداری

جدول ۴. شدت و جهت تاثیر متغیرها بر اساس مسیر مستقیم و غیرمستقیم

متغیر پیش‌بین	متغیر ملاک	نوع اثر	β استاندارد شده	ضرایب معناداری
روان‌رنجوری	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	۰/۱۷	۲/۵۷
برون‌گرایی	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	۰/۴۱	۴/۳۹
گشودگی	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	-۰/۲۱	-۲/۶۷
توافق	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	-	-
وظیفه‌شناسی	راهبرد هیجان‌مدار	مستقیم	۰/۴۷	۸/۰۳
روان‌رنجوری	راهبرد مساله‌مدار	مستقیم	۰/۳۷	۷/۲۴
برون‌گرایی	راهبرد مساله‌مدار	مستقیم	-	-
گشودگی	راهبرد مساله‌مدار	مستقیم	۰/۱۷	۲/۴۸
توافق	راهبرد مساله‌مدار	مستقیم	-	-
وظیفه‌شناسی	راهبرد مساله‌مدار	مستقیم	۰/۳۶	۵/۳۵
روان‌رنجوری	رضایت زناشویی	مستقیم	-۰/۴۱	-۷/۸۶
برون‌گرایی	رضایت زناشویی	مستقیم	-	-
گشودگی	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۳۲	۵/۸۷
توافق	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۲۱	۳/۷۹
وظیفه‌شناسی	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۲۶	۴/۳۶
راهبرد هیجان‌مدار	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۱۶	۴/۳۲
راهبرد مساله‌مدار	رضایت زناشویی	مستقیم	۰/۰۹	۲/۱۷
روان‌رنجوری	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	۰/۱۶	۳/۰۶
برون‌گرایی	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	۰/۲۷	۳/۴۱
گشودگی	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	۰/۲۱	۲/۸۹
توافق	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	-	-
وظیفه‌شناسی	رضایت زناشویی	غیر مستقیم	۰/۴۳	۴/۲۹

اساس نتایج ضرایب بتا، بیشترین ضریب مربوط به روان‌رنجوری است. این نتیجه نشان می‌دهد که روان‌رنجوری سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متاهل دارد. با توجه به نتایج ضرایب معناداری بدست آمده نشان می‌دهد که مسیر غیرمستقیم بین ویژگی‌های شخصیتی با میانجی‌گری

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که مسیر مستقیم مولفه‌های ویژگی‌های شخصیتی با رضایت زناشویی با توجه به مقدار SIG که کمتر از ۰/۰۱ می‌باشد و نیز مقدار ضرایب معناداری T.value خبر از وجود تاثیر معنادار ویژگی‌های شخصیتی و مولفه‌های آن با رضایت زناشویی می‌دهد. بر

بر رضایت زناشویی با توجه به مقدار ضرایب معناداری T.value در سطح اطمینان ۰/۹۹ معنادار می‌باشد. نتایج نشان داده است که راهبردهای مقابله‌ای برای ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری و رضایت زناشویی نقش میانجی‌گری مطلوب و مناسبی دارد.

راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی با توجه به مقدار ضرایب معناداری T.value در سطح اطمینان ۰/۹۹ معنادار می‌باشد و نتایج نشان داده است که راهبردهای مقابله‌ای برای دو متغیر ویژگی‌های شخصیتی و رضایت زناشویی نقش میانجی‌گری مطلوب و مناسبی دارد. مسیر بین ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای

جدول ۴. شاخص‌های برازش مدل معادلات ساختاری پژوهش

شاخص	معیار	میزان کفایت برازش
آماره خی دو (χ^2) و معناداری آن	مقادیر غیر معنادار χ^2	۶/۶۸ (p=۰/۱۵۴)
خی دو به درجه آزادی (χ^2/df) (df=۴)	نسبت بین ۳ و ۲ و کمتر	۲/۲۲۶
ریشه خطای میانگین مجذورات تقریبی (RMSEA)	$0.08 \leq RMSEA$	۰/۰۳۷
شاخص نرم شده برازش (NFI)	$0.90 \leq NFI$	۰/۹۶
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	$0.90 \leq CFI$	۰/۹۶
شاخص نیکویی برازش (GFI)	$0.90 \leq GFI$	۰/۹۵

زناشویی زنان متأهل افراد نمونه می‌باشد. نتایج حاصل از یافته‌های مربوط به سوال یک با نتایج پژوهش سامی، نظری، محسن‌زاده، و طاهری (۱۳۹۴)، صادقی، موسوی، موتابی و دهقانی (۱۳۹۴)، شاکریان، فاطمی و فرهادیان (۱۳۹۰)، یاسمی‌نژاد و گل‌محمدیان (۱۳۹۰)، بوچارد (۲۰۰۷)، چارانیا (۲۰۰۷)، ایگارت، لوندرسکی و کلامپ (۲۰۰۷) همخوانی دارد. خصوصیات شخصیتی زوجین پیش‌بینی‌کننده‌های معنی‌داری از رضایت زناشویی است.

از آنجا که مقدار شاخص نیکویی برازش این مدل برابر ۰/۹۵ می‌باشد می‌توان بیان کرد که این مدل، برازش مطلوب و قابل قبول با واقعیت دارد. میزان ضریب بدست آمده بیانگر اثر مستقیم ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی است. با تاکید بر شاخص نیکویی برازش می‌توان به برازش مدل تدوین شده از یک سو و داده‌های تجربی از سوی دیگر، تاکید داشت. بنابراین انطباق مطلوبی بین مدل به تصویر درآمده و یا مدل ساختاری شده با داده‌های تجربی فراهم گردیده و برازش مطلوب معرف الگویابی معادلات ساختاری با تاکید بر ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی با

نتایج در جدول فوق نشان می‌دهد که شاخص ریشه خطای میانگین مجذورات تقریبی (RMSEA)، شاخص نرم شده برازش (NFI)، شاخص برازش تطبیقی (CFI) و شاخص نیکویی برازش (GFI) و سطح معنی‌داری برآوردها، بیانگر آن است که مدل با داده‌ها برازش قابل قبول و مطلوبی دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

اولین یافته‌های پژوهش نشان داد که بین مولفه‌های ویژگی‌های شخصیتی شامل مولفه‌های روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی، توافق و وظیفه‌شناسی با رضایت زناشویی زنان متأهل ارتباط معنادار وجود دارد. بین مولفه‌های ویژگی‌های شخصیتی، رابطه بین روان‌رنجوری با رضایت زناشویی زنان متأهل منفی و معنادار است و رابطه بین وظیفه‌شناسی، گشودگی، توافق و برون‌گرایی با رضایت زناشویی زنان متأهل مثبت و معنادار است و نتایج نشان می‌دهد که روان‌رنجوری سهم بیشتری در تبیین رضایت زناشویی زنان متأهل دارد. بر اساس نتایج ضرایب بتا، بزرگترین ضریب برابر با ۰/۴۸۵- است که مربوط به روان‌رنجوری می‌باشد. این نتیجه نشان می‌دهد که روان‌رنجوری پیش‌بینی‌کننده قوی‌تری در پیش‌بینی رضایت

اسمی ارگنه، حامد؛ عذرا اعتمادی؛ وحید رنگی و سمیره دهقان، (۱۳۹۱). بررسی رابطه‌ی بین ویژگی‌های شخصیتی و میزان رضایت زناشویی، نخستین همایش ملی شخصیت و زندگی نوین، سندج، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سندج.

ایلخانی، سیما. (۱۳۹۳). رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با سبک‌های تفکر و هیجان‌خواهی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره. دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.

حق‌شناس، حسن. (۱۳۸۸). هنجارهایی آزمون شخصیت نئو فرم تجدیدنظر شده. فصلنامه اندیشه و رفتار. سال چهارم. شماره ۴. ص ۴۷-۳۸. حکمت، مریم. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین استرس و سبک‌های مقابله‌ای در دانشجویان دانشگاه تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

خادمی، علی. ولی پور، مریم و مرادزاده، لاله. (۱۳۹۷). رابطه ویژگی‌های شخصیت با رضایت زناشویی و مولفه‌های آن در زوجها. فصلنامه روانشناسی کاربردی، دوره ۱۲، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۷.

دانش، عصمت و حیدریان، مریم. (۱۳۸۵). رابطه علاقه و احترام متقابل با رضایت زناشویی همسران در شهرستان قم. فصلنامه انجمن علمی - پژوهشی انجمن مشاوره ایران. جلد ۵. شماره تابستان ۱۳۸۵.

دلاور، علی. (۱۳۹۶). روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی. تهران: انتشارات ویرایش.

رضاخانی، سیمین دخت (۱۳۸۸). ساخت و هنجاریابی پرسشنامه سنجش فشارهای روانی و مقیاس‌های نحوه کنار آمدن با آنها در موقعیت‌های مختلف برای دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن. پایان‌نامه دکتری مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران.

سامی، عباس. نظری، علی محمد. محسن‌زاده، فرشاد و طاهری، مهدی. (۱۳۹۴). روابط چندگانه سبک‌های دلبستگی، ابعاد شخصیت و رضایت زناشویی با پیمان شکنی زناشویی. فصلنامه فرهنگی تربیتی زنان و جامعه. دوره ۹. شماره ۲۹. زمستان ۱۳۹۳.

سلیمانیان، علی اکبر. (۱۳۷۳). بررسی تفکرات منطقی و غیرمنطقی براساس رویکرد شناختی بر رضایت زناشویی.

میانجی‌گری راهبردهای مقابله‌ای بر رضایت زناشویی است. مرور پیشینه پژوهشی حاکی از آن بود که رضایت زناشویی به زوجها کمک می‌کند تا بتوانند بر اساس شناخت ویژگی‌های شخصیتی و شناخت راهبردهای مقابله‌ای به بازسازی افکار، احساسات و هیجان‌ها، رفتارها و نشانه‌های جسمانی خود بپردازند (عباسی و همکاران، ۱۳۹۴)؛ بنابراین با جمع‌بندی یافته‌ها و مطالبی که بیان شد، می‌توان پیشنهاد کرد که برای انسجام و خلق رابطه زناشویی مطلوب و متقابل بین زوجها، می‌بایستی ویژگی‌های شخصیتی هر یک از زوجین، نوع سبک دلبستگی و شناخت از راهبردهای مقابله‌ای هریک و تقابل عناصر درون روانی آن‌ها ارزیابی و شناخته شود تا از طریق اصلاح آن‌ها روابط زوجها بهبود و تداوم یابد و سلامت خانواده و جامعه تأمین شود.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به محرمانه بودن فرایند نمره‌گذاری پرسشنامه‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش و انصراف از تکمیل پرسشنامه‌ها مختار بودند.

سپاسگزاری

از همه زنان شاغل شرکت‌کننده در پژوهش که ما را در اجرای این پژوهش یاری کردند تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

اتکینسون، ریتا. اتکینسون، ریچارد و هیلگارد (۲۰۱۲). زمینه روانشناسی هیلگارد. ترجمه محمد نقی براهنی، بهروز بیرشک، رضا زمانی و مهرداد بیک. (۱۳۸۰). تهران: انتشارات رشد.

- پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی مشاوره . دانشگاه تربیت معلم تهران.
- شاکریان عطا، فاطمی عادل، فرهادیان مختار. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با رضایتمندی زناشویی. *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان*. ۱۶; ۱۳۹۰: ۹۲-۹۹: (۱)
- شاملو، سعید. (۱۳۸۲). نظریه دلبستگی. تهران: انتشارات دانژه.
- شولتز، دوان و شولتز، سیدنی. (۲۰۱۳). نظریه‌های شخصیت. ترجمه سید محمدی، یحیی. (۱۳۹۳). تهران: نشر ویرایش.
- صادقی، منصوره السادات. موسوی، جمال. موتابی، فرشته. دهقانی، محسن. (۱۳۹۴). رابطه تشابه ویژگی‌های شخصیتی زوجین و رضایت زناشویی. *نشریه روانشناسی معاصر*. دوره ۱۰، شماره ۲ - (۱۲). صفحات ۸۲-۶۷.
- طلایی زاده، فخری، بختیارپور، سعید. (۱۳۹۵). رابطه‌ی رضایت زناشویی و رضایت جنسی با سلامت روان زوجین. *اندیشه و رفتار در روان شناسی بالینی*, ۱۱(۴۰), ۳۷-۴۶.
- عباسی، روح الله و رسول زاده طباطبایی، کاظم. (۱۳۸۸). رضایت زناشویی و تفاوت‌های شخصیتی. *مجله علوم رفتاری* ۳: ۲۴۲-۲۳۷.
- عباسی، روح الله. (۱۳۸۹). پیش‌بینی رضایت زناشویی براساس ویژگی‌های شخصیت. *مجله علوم رفتاری* ۱۷۵-۱۷۱: ۴.
- عباسی، فروغ. کمال‌پاشا، یلدا و بارانی، اعظم. (۱۳۹۴). بررسی رابطه میان رضایت زناشویی و سلامت روان با ابعاد سبک‌های دلبستگی. *همایش بین‌المللی روانشناسی و فرهنگ زندگی* ۱۳۹۴.
- کاپلان و سادوک. (۲۰۰۳). خلاصه روانپزشکی. ترجمه پورافکاری، نصرت الله. (۱۳۷۵). تهران: انتشارات شهرآب.
- گروسی فرشی، میرتقی. (۱۳۸۵). هنجاریابی آزمون جدید شخصیتی نئو و بررسی تحلیل ویژگی‌ها و ساختار عاملی آن در بین دانشجویان دانشگاه‌های ایران. *پایان‌نامه دکتری روانشناسی عمومی*. دانشگاه تربیت مدرس.
- ماردپور، علیرضا و دمساز، نرگس. (۱۳۹۴). بررسی ارتباط بین تیپ‌های شخصیتی، راهبردهای مقابله‌ای و سازگاری زناشویی در زوج‌های ۱۸ تا ۳۰ ساله شهر یاسوج. *دومین*
- کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی.
- یاسمی‌نژاد، پریسا و گل محمدیان، محسن. (۱۳۹۰). بررسی رابطه پنج عامل شخصیت با رضایت زناشویی در بیوه زنان مزدوج با برادر شوهر. *مجله فرهنگ مشاوره و روان درمانی*. ۲(۷): ۱۰۲-۸۵
- Bouchard, E. (2007). personality NEO- FFI Manual supplement utility of the five factor model of personality. *Journal of marriage and family* - 23,215.223.
- Collins, N. L., Read, S. J. (2001). Adult attachment, working models and relationship quality in dating couples. *Journal of personality and social psychology*, 58 (4), pg. 644-663.
- Charania, M. R. (2007). Personality influence on marital satisfaction: An examination of actor, partner interaction effects. *University of Texas of artington*. 14(2), pp.187-208.
- Costa, P. t & Macrae, R. (1992). The longitudinal course of marital quality stability. Are view of theory, methods and research. *Psychological bulletin* 118, 5-38.
- Eggart, J. Levendosky, A and klumpek,(2007). Relationships among attachment styles, personality characteristics, and disordered eating. *International Journal Eat disorder*. 40(2) -149-55 .
- Gilliland Randy, John Blue Star, Brian Hansen & Bruce Carpenter.(2014). Relationship Attachment Styles in a sample of Hypersexual, *Journal sex and Marital Therapy*, 28 oct 2014, page 581-592.
- Hazen, C., & Shaver, P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology*, 52, 511-524.
- Laan, A., Marcel, A. (2012). Individual Differences in adult crying. The role of attachment styles. *Social Behavior and personality an international Journal volume* 40, Number 3, p.p.453 -471.(۱۹)
- Roustit, C., Chaix, B., & Chauvin, P. (2017). Family breakup and adolescents' psychosocial maladjustment: public health implications of family disruptions. *Pediatrics*, 120(4), 984-991.

Shiota MN and Levenson RW. Birds of feather don't always fly farthest: similarity in big five personality predicts more negative marital satisfaction trajectories in long-term marriages. *Journal of Psychology and Aging*. 2007; 22: 666-675

Vanlentin JC, Dubois DL, Cooper H. (2016). The Investigating the relationship between Attachment Styles on the Marital satisfaction at the University of Spain. *Journal of educational researcher*, vol. 37, no. 8: pp.469-479.